

Kongekrabbe

Status og råd

Kongekrabbe i norsk sone forvaltes av norske myndigheter. Høsten 2010 kartla Havforskningsinstituttet bestanden av kongekrabbe i fjordene Varanger, Tana, Laksefjorden og Porsanger. I tillegg ble de ytre områdene fra 26°Ø til grensen mot Russland kartlagt.

Indeksen for totalbestanden (krabber med skallengde større enn 70 mm) i 2011 var på nivå med den i 2010, ca. 4 000 tonn. Dette tallet er svært usikkert, og avhengig av hvor store områder som undersøkes. Kongekrabbe yngelens biologi og atferd gjør det vanskelig å estimere rekrutteringen. Indeksen for fangstbare hannkrabber (større enn 130 mm skjoldlengde) som utgjør det meste av fangsten i norsk sone, var i 2011 på ca. 1 575 tonn (tabell). Minstemålet for fangst ble i 2011 redusert fra 137 til 130 mm skjoldlengde, så indeksen for fangstbar bestand av hannkrabber i 2011 og 2010 er ikke sammenlignbar. Rekrutteringen til den fangstbare krabbebestanden i 2012 vil være middels høy.

Fiskeri

Kongekrabbe fiskes med teiner, hovedsakelig i fjordene og i kystnært farvann langs Øst-Finnmark. Ved starten i 1994 var kongekrabbefisket organisert som forskningsfiske, men fra 2002 ble det innført kommersielt fiske etter kongekrabbe i norsk sone. Ca. 400 fartøyer deltok både i det kvoteregulerte og i det frie fisket i 2010. Det ble også gitt tillatelse til fangst av skadete krabber og hunnkrabber over minstemålet, i tillegg til en bifangst gitt som en prosentandel av ukentlig fangstkvantum. Hunnkrabber utgjør bare ca. 5 % av totalfangstene og skadet krabbe ca. 10 %.

Bifangst av kongekrabbe i garn- og linefisket har ført til store problemer i det kystnære fisket i Øst-Finnmark siden arten dukket opp først på 1990-tallet. Havforskningsinstituttet registrerte bifangst i perioden 1997–2007, og problemet var tiltagende både i rognkjeks- og torskegarnfisket i denne perioden.

Økosystemeffekter av kongekrabbe

Forskningen omkring økosystemeffekter av kongekrabbe har hovedsakelig vært konsentrert om spredningspotensialet og effekter på bunnfaunaen. Merkeforsøk har vist at kongekrabben i hovedsak bare vandrer korte avstander, og at det meste er årstidsvandring mellom grunt og dypt vann. Enkelte individer kan likevel ha vandret langt på relativt kort tid, i første rekke store hunnkrabber med rogn, som dermed sprer arten effektivt. For at krabben skal spre seg, er overlevelse av krabbelarvene avgjørende. Foreløpige studier av larvens temperaturotoleranse viser at den ser ut til å overleve innenfor et vidt temperaturområde (±1–14 °C), og den tåler korttidspåvirkninger fra ±2 til 24 °C, avhengig av stadium og akklimatiseringstemperatur. Dette indikerer at kongekrabben kan etablere seg i områder både lenger sør og nord enn det vi tidligere har antatt.

Ny forskning på effekter av kongekrabben på bunnfaunaen i Varangerfjorden viser at en rekke organismer på bløtbunn er redusert eller helt borte fra områder hvor krabben har oppholdt seg i store mengder over lang tid. Dette gjelder spesielt arter med liten bevegelsesevne slik som pigghuder, børstemark og større muslinger. Resultatene fra Porsangerfjorden ligner mye på tidligere resultater fra tilsvarende studier i Varangerfjorden, bl.a. er alle store individer av f.eks. sjøstjerner, muslinger og andre dyr helt borte fra bunnfaunaen. Studiene fra Varangerfjorden indikerer også at fjerning av dyr som lever nede i sedimentene bidrar til at kvaliteten på sedimentene reduseres ved at transporten av oksygen nede i bunnen forsvinner.

Kongekrabbe – *Paralitodes camtschaticus*

Utbredelse: Langs kystområdene og til havs i det sørlige Barentshavet, på dyp fra ca. 5–400 m, avhengig av årstid.

Størrelse: Blir sjelden 8 kg, skjoldlengde på 0,1–23 cm i norske farvann.

Føde: Bunnedyr og alger. Børstemark og små muslinger står øverst på listen over byttedyr.

Kvoteråd: Det ble ikke gitt spesifikke kvoteråd for 2012, men opsjoner for kvoter ved alternative minstemål.

Kvote 2012/13: 900 tonn hannkrabbe og 50 tonn hunnkrabbe

Fakta om bestanden:

Kongekrabbe er introdusert til Barentshavet fra Okhotskhavet i Asia på 1960-tallet, og har spredd seg til områder i hele det sørlige Barentshavet. Naturlig utbredelsesområde er Beringhavet og det nordlige Stillehav. Utbredelsen i Barentshavet går i øst til øya Kolguev, i nord til Gåsbanken og i vest til Kvenangen. I russisk sone har krabben spredd seg mer ut i åpne havområder enn på norsk side. Siden kongekrabben er en fremmed art, er det fokus på eventuelle økosystemeffekter den kan ha.

Krabben er en kaldtvannsart, og finnes helst ved lave temperaturer (0–5 °C). Den blir kjønnsmoden når skjoldlengden er ca. 11 cm, og går med utrogn hele året før eggene klekkes om våren. Larvene har et pelagisk stadium som varer ca. 1,5 måned før de bunnslår på grunt vann. Der oppholder yngelen seg de første 2–3 årene.

Kongekrabbe i norsk sone i perioden 2002–2011.

Stock index estimates, total quota (TAC) and harvest rate of red king crab in Norwegian waters, 2002–2011.

ÅR	BESTANDESTIMAT FANGSTBAR KRABBE	TOTALKVOTE (STK/TONN)	BESKATNINGS-GRAD
2002	690 000	100 000	14 %
2003	1 227 000	200 000	16 %
2004	1 246 000	280 000	22 %
2005	750 000	280 000	37 %
2006	901 000	300 000	33 %
2007	975 000	300 000	31 %
2008	795 000	569 000	73 %
2009	470 000 stk/1250 t	894 tonn*	71 %
2010	1000 t	900 tonn	90 %
2011	1575**	1200 tonn	76 %

*) 271 tonn av årskvoten var fanget før toktet startet

**) Minstemålet endret fra 137 til 130 mm skjoldlengde i 2011

Kontaktperson: Jan H. Sundet | jan.h.sundet@imr.no